

СТАНОВИЩЕ

за ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

за придобиване на образователно-научна степен „доктор“ по

професионално

направление 2.3. Философия (Теория на познанието)

на тема:

МЕТОДЪТ НА КОНЦЕПТУАЛНИЯ АНАЛИЗ В АНАЛИТИЧНАТА ФИЛОСОФИЯ

Докторант: Христо Иванов Вълчев

Научен ръководител: проф. дфн Анета Карагеоргиева

Дисертацията е в обем от 172 страници, включително библиография, обхващаща 15 заглавия на български език и 112 на латиница (на английски език). Разделена е на увод, две големи глави, първата с 5, а втората с 8 параграфа/секции, и заключение. В работата докторантът си поставя две основни цели: подобряване при възможност на понятието за концептуален анализ, което оперира в рамките на съвременната аналитична философия, и осъществяване систематично и изчерпателно изложение на същността на метода на концептуален анализ, както и защитаване от съществуващите критики. Съответно, още на с. 4 от автореферата докторантът заявява: „основната теза в дисертационният труд е, че концептуалният анализ е актуален, валиден и добър метод, който може да послужи за защита на философски тези и решаване на голям брой философски проблеми“. Още от сега мога да кажа, че тезата е убедително обоснована и целите са изпълнени до голяма степен. Не е изненадващо, че основният метод в работата е самият концептуален анализ, което е още една подкрепа на неговата актуалност и успешност.

Първата глава е посветена на подробното и организирано според критерии изложение на концептуалния анализ, като се въвеждат видовете дефиниции и основанията за избор на един тип от тях, а именно дефиниция, целяща подобрене. Подобренето също се определя според критерии, изразени в две основни условия – полезност и близост на новото, подобreno понятие. Така концептуалният анализ се дефинира като „метод, състоящ се в прилагане на възможни случаи на езикова употреба с цел да бъде подкрепено или отхвърлено твърдението, че дадено твърдение от типа „ $\forall x. F(x) \Rightarrow G(x)$ “ е аналитично.“ (с. 12) В първата глава се изследват и случаи на приложение на метода, при което той не е експлицитно посочен от съответните автори. Това допринася за по-широкото и по-ясно разбиране на метода. Разгледани са същото така видовете концептуален анализ, като основните са два – „от креслото“ и емпиричен. И на двата се приписват определени предимства и недостатъци. Приложени са примери за употребата на този метод във философията и е показано как той работи за решаването на различни философски проблеми, например този за природата на знанието. Анализира се статутът на метода и неговата познавателна стойност.

Втората глава се занимава със съществуващите критики на концептуалния анализ и се опитва да им даде отговор. Парадоксът на анализа се решава чрез разделяне на смисъла на „знае значението“ на два вида – знание за семантична приложимост и за нейните условия. Разгледана е критиката от холизъм, на която се отговаря чрез идентифициране на смесването на аналитичност с априорност. Друга важна критика е тази от семантичен екстернализъм, според която, ако значение се определя от положение на нещата въвн от езиковата форма, езиковата компетентност не може да се анализира интерналистски. Отговорът тук е в приемането на двуизмерната семантика.

Ненадеждността на езиковите интуиции също е обяснена по начин, който позволява да се неутрализира тази критика. Алтернативните логика и отричането на възможността за даване на дефиниции са разгледани в секциите 6 и 7. Последната критика (секция 8) е основана на разбирането за предмета на философията в три варианта. При първия от тях погрешно се приема, че предметът на концептуалния анализ не са емпиричните факти; при втория погрешно се приема, че предметът на философията не включва понятията; а при третия погрешно се приема, че предметът на лексикографията не е част от предмета на философията.

Съгласна съм с приносите на дисертацията, посочени от докторанта, макар че те биха могли да бъдат „уедрени“; но в настоящия вариант, от друга страна, стават ясни детайли, които имат своето значение за напредването на философския анализ.

Като цяло дисертацията е добре структурирана, езикът е прецизен до педантичност, а новите моменти в интерпретацията на аспектите на концептуалния анализ са прегледно подчертани. Намирам, че публикуването на дисертацията би допринесло за подобряването на ресурсите за изучаване на философия от ученици и студенти.

Нямам съвместни публикации с докторанта.

На основание на всичко, посочено по-горе, ще гласувам убедено за присъждането на образователната и научна степен „доктор по философия“ на Христо Вълчев.

Проф. дфн Анета Карагеоргиева

23.04.2018 г.

София